

Մասիս լրագիրն 5 անգամ կը հրատարակուի շաբաթը, 4 Օրաբերք եւ 1 Շաբաթերք :
Տարեկան դիմ. 4. Պոլսոյ համար 180
Փառաւոյց ,, 10 Մէկ
Վեցամսեայ դիմ 4. Պոլսոյ ,, 90 Ղրդ
Փառաւոյց ,, 5 Մէկ
Եւրոպայի բոլոր գիծ
Շաբաթաբերք 60 փր.
Օրաբերք 20 ..

ՀԱՐԱՐԱԹԵՐԹ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

Դա քաղաքացիական ծախսերը
որոնք հարկւմ են վճարուիլ :
Մանուկանց տղան մեկ անգամի համար
3 դրերիւ անգամի համար 2 դր.
Լրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ ար
եւ իցի գրութիւն Խմբագիրը - ՏՅՈՐԻ -
Եւն պիտի ուղղուի . եւ համարն ծախ
քըն ալ դրերիւ վճարուի :

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 20 ՅՈՒՆԻՍ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Կարենոր լուրերու պակասութեան միջոցին, իսկ լրագիրն Պոլսէն թղթակցելով Պաղլիկայ Պէնթիքայի եւ Հոլանտայի մէջ մարտական գաշակցութեան մը զրոյցը հանեց, որ եթէ ուրիշ կարեւորութիւն չունենայ, գոնէ իբրեւ փորձ մը կրնայ համարուիլ թէ արդեօք յիշեալ երեք տէրութեանց մէջ առաւել կամ նուազ սերտ միութիւն մը հաստատելու խորհուրդը մեծ տէրութեանց կողմանէ ի՞նչ ընդունելութիւն պիտի դնեն : Պաղլիկայ « բընական սահմաններու » միտումը նոր բան մը չէ, բայց Լուի Ժ-Պ-ի օրէն մինչեւ հիմա Եւրոպայ միշտ դէմ կեցած է որ Ստորին-Լիքիները Պաղլիկայ ձեռքն անցնին : Եւստաս որ ապագայից այս անգամ ալ կը տեսնուի, Եւրոպական Միութիւնը - Հէրլըս լրագիրը վերջիչեալ զորոյցներուն սուտ հանուիլը բաւական համարելով ծանոց թէ հաւանական է որ Պաղլիկա դաշնակցութիւն մը հաստատելու համար բանակցի, բայց հաւանական չէ որ Հոլանտա եւ Պէնթիքա հաճութիւն տան, քանզի այն պիտի միութիւն մ'ընեն Եւրոպայէն երաշխաւորելու ինքնիշխան անկախութեան կորուստն է, որուն Եւրոպա եւ ուրիշ տէրութիւններ ալ դէմ պիտի կենան : Չենք գիտեր թէ արդեօք այս հրաւերին վրայ է որ Փարիզի կէս պաշտօնական Լիթտաուսը նորէն այս զրոյցները սուտ կը հանէ, բայց յայտնի կերեւի որ իբրեւ փորձ, բոլորովին անյաջող ելաւ, եւ պիտի ընէր ալ, քանզի թէպէտ կըսէր թէ Պէնթիքայի թագաւորը Պիարից երթալով Եւրոպայի կայսր հետ պիտի տեսնուի եւ դաշնակցութեան մը վրայ պիտի խօսակցին, սակայն այս զրոյցներէն աւելի ստույգ կըլլայ ըսել թէ այնպիսի դաշնակցութեան մը ոչ միայն բոլոր Եւրոպա դէմ է, այլ դժուարին պիտի ըլլայ նոյն իսկ Պէնթիքա եւ Հոլանտա ալ հաւանեցնել :

Օրենսդրական ժողովը երկուամիջ հաշուեցոյցին վեցամսեայ ժողովը վերջացուց եւ 440 միլիոն ֆրանքի փոխառութեան գործն ալ մէկ նիստի մէջ ընթացնելով, ոչս տարուան նիստը դողեցաւ : Եւրոպէն երեսփոխանաց պաշտօնառումն ալ լրացած ըլլալով, նոր ընտրութիւններն աշնան պիտի սկսին : Արեւմտի որ կառավարութեան կուսակցից գանձող մեծագոյն մասին երեսփոխաններն յիշուի չափ անձանց վերջնաբերութիւնը կապակածելի է : Իսկ կառավարութիւնն ընդհանրապէս իր կողմէն ընտրելիներ առաջարկելու եղանակը թողլով միայն այն տեղերն իր աղբեղութիւնն ի գործ պիտի դնէ իր ընտրելիներն յաջողցնելու, ուր ընդդիմադիր մասն ալ նոյն ճիգը թափէ :

Եւրոպայի կայսրը քաղաքական սպանութեան վրայ ըսած խօսքերը պարբերական մամուլ մէջ իրենց չընէն ըրին : Եւստաս ընդդիմախօս յայտարարութիւնն ալ ելաւ : Պ. Ֆիլիքս - Իսա Եւստասի հակիրճ նամակ մը կը գրէ, ուր իմաց կուտայ թէ զաղղիացի դաշնակցութեան իրենց Լիթտայի խորհուրդին մէջ « առաւել ապրտամբութեան հրաւեր ըրած են, քան թէ սպանութեան » : Թէ « Լուի Ժ-Պ. կամ Կարոլոս Եւրոպայի միութեան հաստատութիւնը » մարդասպանութիւնն չէ : Թէ « Եւստասի միութեան միտումն արդէս պարտութիւնը կրնայ « Փարիզի մէջ կայսր մը փրկել, եւ Պէնթիքայի մէջ կայսր մը կորուստն » : Եւ թէ քաղաքական սպանութիւնը կրնայ միանգամայն արքունի դերդաստան մը հաստատել կամ կործանել : Եւստաս կը հետեւի որ Պ. Ֆ. Իսա քաղաքական սպանութիւնը բացորոշ կերպիւ չմերժեր, թէպէտ զայն չարդարացներ ալ, քանզի ինք ալ կը հաւանի որ եղեւնադարձութեան օգուտ չքաղուի :

Թարիք ստի մէջ ծանր անկարգութիւններ պատահեցան : Կերեւի որ Պ. Եւստասի հետ Լիթտայի միտումն ի վեր թարիքստի մէջ ալ խտրական աղբեղանութեան զգացումն աւելի զօրացած է : Կառավարութեան պաշտօնատարներն այս շարժումը մեծ ահաւորութեամբ կը տեսնէին եւ Եւստասի դէմ դաւաճանութիւն մը կը համարէին, ուստի սլավեան ցեղին աղբեղութիւնն անոր հակամէտ ընելու փորձն ըրին : Յուլիսի 12ին կերակի օրը թարիքստի արուարձաններէն մէկուն մէջ սլավ գիւղացիներ խոլովակ մը ընելով խտրական հակառակ երգեր երգեցին, եւ ի պատիւ սլավեան աղբերու դիմինքն ընկնելին, Վոլոյնքը բաւական տաքնայէ ետեւ, սլավ գիւղացիները կէս դիւերին քաղաք մը տան եւ արձաբաններն ու զօսարանները ցրուելով հանդիպած խտրակիները թշնամանցին : Հետեւեալ օրն երկուշաբթի, խաղաղութիւն ալ ժողով մ'ըրին եւ երգուան գեղացւոյ ըրած թշնամանաց վրէժը լուծել : Իրիկւան դէմ քաղաքացիներէն խումբեր կազմուելով, եւ տորճանակներով, դաշոյններով ու բիրերով զինեալ կայստէին որ պահապան զօրքերը, որոց բոլորն ալ սլավ գեղացիներն, գիւղերային պահպանութեան ենքն : Թարիքստի փողոցէն եկող պահապանաց խումբը բազմութեան վրայ կրակ ընելով, սարսափելի կռիւ մը ծագեցաւ, ուր շատերը մեռան եւ վիրաւորեցան : Ուրիշ զօրքեր ալ օգնութեան հասան, բայց բարձրագոյն հրամանաւ դէնք չգործածեցին : Ժողովուրդը քաղաքին ամեն կողմէն ծաւալեցաւ, « անկցի » կառավարութիւնն, « անկցի » Պաղլիկա « կեցցէ » Լիթտայի եւ խաղաքական թարիքստ « աղբեղակելով » Պաղլիկան մէկն ալ անխափսէութեամբ « կեցցէ »

Եւստասի « դռնեց, բայց բռնուելով գետը նետուեցաւ եւ հազիւ հաղկեցաւ աղաւթի : Եւրոպայի օրը քաղաքին մէջ մեծ յուզմունք մը կը տիրէր : Եւստասի կամաւորացի խումբեր կազմուելու խորհուրդը կրնէին որպէս զի պահապաններէն վրէժ առնուն եւ երթան գեղացիները զարնեն : Միանգամայն հասարակաց ապահովութեան յանձնաժողով մը պիտի կազմուէր քաղաքապետական խորհրդի հին տեղ, որ ժողովուրդեան դաւաճան կը համարուէր : Ստիկանութեան առջեւ ալ խումբեր կազմուելով պահանջեցին որ վերատեսուչը դուրս ելնէ, բայց երբ որ դուրս ելաւ « Եւրոպայի » աղաղակելով վրան ինկան եւ զլիարկը գետինը ձգեցին : Ս. Երշապէս Ֆիլքս - մարտիտ Պ. Եւրոպայի զօրք վրայ հասաւ, եւ առանց զէնք գործածելու ժողովուրդեան հետ քաղցրութեամբ վարուելով, հրամայեց որ զինուորական նուազարանները զարնուին : Եւստասի խումբն ամբողջով կայացեալ կիրքերը ցած ոյց, ուստի կեցցէ Պ. Եւրոպայի կեցցէն զինուորք աղաղակելով հանդարտութեամբ քաղաքին փողոցներուն մէջ ցրուեցան : Եւստասի կողմէն քաղաքը լրտեսութեան թիւններ եւ ուրախութիւններ կատարեց, որը զարմանալի հակապատկեր մը կը ներկայացնէին որ մ'առաջ տիրած խաղաղութեանց : Եւստասի տական խորհուրդն ալ գեղացի պահապանները ծանուցելով անոնց պաշտօնը զինուորաց յանձնեց, կայսր պատգամաւորութիւն մը զրկել որոշեց, եւ յայտարարութիւն մը հրատարակեց ժողովուրդը խաղաղութեան հըրակելով : Յուլիսի 15ին օրը խաղաղութիւնը նիւթ ապէս վերահաստատուած էր, բայց միտքերը տակաւին վրդովեալ էին, եւ եթէ կառավարչը, որ կըրեամբ մէկը կը կարծուի, պաշտօնէն հանուի, թերեւս նոր խաղաղութիւններ ալ ծագին :

Գերմանական միութեան դէմ հիւսիսի կողմէն զուգակշիռ մ'ըլլաւ եւ իրենց անկախութիւնը պաշտպանելու առաւել կարող վիճակի մը մէջ գտնուելու համար սքանտինափեան աղբաց միութեան խորհուրդն յղացաւ : Եւստասի միութեան ենքն կը մնար ստնք ալ Տանիմարայի հետ միացը նեւ : Եւստաս միութեան առանց հրոյ կամ սրոյ սիրով եւ հիմնեան ջանով կատարելու առաջին փորձ մը կըլլայ : Եւստասի եւ Եւրոպայի Եւստասի միութեան հետ նշանուելի ծառանգ պիտի կատարուէր : Տանիմարայի լրագիրներն այս նշանուելի պահանջին հետ նշանուելի ծառանգ պիտի կատարուէր : Եւստասի միութեան արշաւը կը համարէին, քանզի ատով հիւսիսային երեք տէ

րութեանց Եւստասի Եւրոպայի եւ Տանիմարայի թագերը կրնան մէկ գլխու մը վրայ միանալ, Եւստասի հետ իր անտիական հասակին մէջ գտնուելուն պատճառաւ հարմարեցը քիչ մը ժամանակ պիտի յապտուի, բայց երբ որ կատարուի, սքանտինափեան միութեան համար ալ պէտք եղածն ի գործ պիտի դրուի :

Պէնթիքայի առնուած լուրերը կը ծանուցանեն թէ Պաղլիկայի քաղաքին իշխանութեանց եւ Եւստասի իր անուն անդղիական պատերազմական նաւուն հրամանատարին մէջ ծանր վեճ մը ծագելով, անդղիական շոգեւորն յիշեալ նաւահանգիստը պաշարեր է եւ չի թողուր եղբոր որ Պէնթիքայի նաւեր մտնեն կամ ելնեն : Եւստասի շոգեւորը վտանգի մէջ գտնուելով թիւղանով նետած էր օգնութիւն խնդրելու համար : Պէնթիքայի նաւաւոր մ'օգնութեան հասաւ եւ աղաւթեց, բայց Եւստասի հըրամանատարը չուղեց անոր աշխատութեան վարձատրութիւն մ'ընել, եւ Պաղլիկայի գնաց : Եւստասի շոգեւորը վերատեսուչն իմացաւ որ Եւստասի հրամանատարներէն մէկը ստակ կը բեռնէն առանց մարքը վճարելու, ուստի ձերբակալ ընել տուաւ զայն եւ վրան բաւական ստակ գտնուեցաւ : Եւստաս վրայ շոգեւորին հրամանատարը ցամաքն ելաւ, եւ վերատեսուչին հետ խաղաղ վիճելէ ետեւ շոգեւորը դարձաւ սպառնալով թէ քաղաքը պիտի ումալկոծէ ի փոխարէն անդղիական գրոյակին եղած նախատեսաց :

Եւստասի հիւսիսային միջնորդութեամբ անդղիացի հրամանատարը հաճեցաւ ումալկոծութիւնը ծովային պաշարման դարձնել, եւ կը պահանջէ եղբոր որ իր պաշտօնատարներէն մէկը ձերբակալ ընող Պէնթիքայի վերատեսուչն իր շոգեւորը զըրկուի պատժուելու համար : Իսկ Պէնթիքայի կառավարչին այս առաւ շարիւթիւնը մերժելով կը խնդրէ որ եթէ անդղիացի հրամանատարն օրինաւոր պահանջում մ'ունի, քաղաքակիրթ աղբաց մէջ սովորական եղած պատշաճ կերպիւ ներկայացնէ : Եւստասի վրայ ըրտերուն խորհրդարանին մէջ լրտես Տէնայի պաշտօնէից հարցուց թէ արդեօք կառավարութիւնը հրաման տուած է Եւստասի իր հրամանատարին որ նաւահանգիստ մը պաշարէ, քանզի քանի տարի առաջ Տէնայի նաւահանգիստին ալ անդղիացի նաւային հրամանատարէ մը պաշարուեցան համար մեծ դժուարութիւններ ծագեցան :

Եւստասի կառավարութիւնն այս գործին վրայ ունեցած տեղեկութիւնը միայն Եւստասի օրագիրներէն առած է, Եւստաս յուլիսի 10ին ծովային գործող պաշտօնատուներ փոխ-ծովային Հաստինէն հետ աղիւր մը ստացած էր :

րազդրդ 854 և 55 թիւ երուն մէջ
 նդհատանի ազգայնոց տխուր վիճա-
 ր վայոյ հրատարակուած նկարագիրը՝
 ամեն հայու սիւս կը մօրմօքէ, աշ-
 ակը քահանայի մը սրտէն ալ շատ
 քիչ դպչելով, հետեւ ելալ յաւակցու-
 ի նամանիք զիմա է մեզ ՚ի հրատա-
 րու թիւն, նամակ մը որ ամեն հայու և
 հուսանք Հայաստանեայց կղերքին ու-
 ղրու թեանն արժանի կը համարինք՝
 ի՛նչ թէ պատուական քահանային
 տնն խորնն ղրկուած ցաւագին հաւա-
 ղին և հայրենասիրական առաջար-
 թիւններն արձագանք դնուն ին մեր
 գէւոր գլուխներուն ցաւուն մէջ։

